

або місця служби військовослужбовцем: нормативно-правовий аспект [Електронний ресурс] // Аналітично-порівняльне правознавство. – 2025. – Режим доступу: <https://app-journal.in.ua/wpcontent/uploads/2025/12/18-2.pdf> (дата звернення: 28.05.2026).

3. Державне бюро розслідувань як суб'єкт запобігання кримінальним правопорушенням проти встановленого порядку несення військової служби в умовах воєнного стану в Україні : монографія / О. М. Кропивницький, О. О. Шкута та ін. – Одеса : ОДУВС, 2024. – 204 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2b549c6a-5c69-4814-ac57-fca6695e4c7e/content> (дата звернення: 28.05.2026).

4. Кваліфікація військових кримінальних правопорушень : навч. посіб. / за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе. – Дніпро : ДДУВС, 2024. – 268 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/16240/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%9A%D0%92%D0%9A%D0%9F.pdf (дата звернення: 28.05.2026).

5. Про результати роботи Державного бюро розслідувань : публ. матеріал [Електронний ресурс] // Урядовий кур'єр. – 2026. – Режим доступу: https://ukurier.gov.ua/media/newspaper/adv/2026-02-11/35_12.02.2026_R.pdf (дата звернення: 28.05.2026).

ГУСАРОВ Костянтин Володимирович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільної
юстиції та адвокатури
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

ДИСКУСІЙНІСТЬ БЕЗСПІРНОСТІ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЗА ОПЛАТУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Наказне провадження є одним з елементів системи цивільного судочинства [1, с. 41] та характеризується, серед іншого, безспірністю правовідносин, що підлягають вирішенню судом цивільної юрисдикції. Однією з умов, за яким може бути видано судовий наказ, є вимога про стягнення заборгованості на оплату житлово-комунальних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та трьох відсотків річних, нарахованих заявником на суму заборгованості (п.3 ч.1 ст.161 ЦПК України). В науці цивільного процесуального права, крім вищевказаного автора, різним аспектам наказного провадження присвятили свої праці В.І. Бобрик, В.А. Кройтор [2, 3] та інші дослідники. Судова практика, в цілому, застосовує вказану норму в широкому розумінні, не зважаючи, природньо, на

правову позицію боржника стосовно обґрунтованості визначеної у заяві про видачу судового наказу суми. Обґрунтовується така ситуація відсутністю у боржника можливості висловити власні міркування та заперечення відносно питання, яке ставиться на вирішення суду в порядку наказного провадження.

Таку ситуацію можна визнати справедливою за умови пред'явлення вимог про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг від їх виконавця в розумінні п.2 ч.1 ст.1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги». Проте дедалі більше подібні вимоги заявляються з боку суб'єктів господарювання, котрі є управителями багатоквартирних будинків, зміст діяльності яких визначений п.7 ч.1 ст.1 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

Згідно із п.5 ч.1 ст.1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», такими послугами є результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальної послуги. Із вказаної норми можна зробити висновок про обов'язковість регламентації зазначених правовідносин у договірному порядку.

При цьому до комунальних послуг, при порівнянні вказаної у попередньому абзаці норми із п.12 ч.1 зазначеної статті, - не відноситься плата за послугу з управління багатоквартирним будинком. Однак управителі нерідко включають таку послугу до житлово-комунальних послуг та пред'являють до стягнення в порядку наказного провадження. Прикладом може служити одна із справ, по якій судом не постановлено наказу на підставах, що не свідчать про заявлення вимог, котрі не визначені ст.161 ЦПК України [4].

Послуги з управління багатоквартирним будинком нерідко безпідставно завищуються управителем та включаються до рахунку на оплату комунальних послуг. При цьому індивідуальних споживач, не погоджуючись із подібними нарахуваннями, вправі зазначити про це у фіксованій формі управителю. Це надасть можливість визначити початок відліку спору про право, що викликає неможливість стягнення спірної суми в порядку наказного провадження. Подібні правила можна застосовувати й до постачальника житлово-комунальних послуг. Ігнорування останнім, поряд із управителем багатоповерхового будинку, спірної природи нарахованих платежів викликатиме необхідність пред'явлення подібних вимог для розгляду в порядку позовного, а не наказного провадження цивільного судочинства. Недотримання такого порядку призводитиме до подальшого скасування судового наказу за умови доведення боржником місцевому судові відсутності такої обов'язкової ознаки наказного провадження, як безспірності вказаних правовідносин.

Останнє, в свою чергу, можна довести наданням судові при подачі заяви про скасування судового наказу підтвердженої доказами інформації, що свідчить про надіслання стягувачу документів, які визначають спірність правовідносин, котрі були предметом судового вирішення. На підставі викладеного можна зробити

висновок про відсутність обов'язкового розгляду справ про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг виключно у порядку наказного провадження цивільного судочинства.

Список використаних джерел:

1. Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України / В. В. Комаров. – Х. : Право, 2012. – 624 с.
2. Бобрик, В. І. "Європейське наказне провадження." *Приватне право і підприємництво* 12 (2013): 176-180.
3. Кройтор, В. А. Наказне провадження як окремий вид спрощеного провадження в цивільному судочинстві України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 1, С. 189-194.
4. Ухвала Немишлянського районного суду м.Харкова від 14 березня 2024 р. по справі №645/1359/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117634619>.

ДЕМЕДІЮК Марина Сергіївна,

здобувач вищої освіти

навчально-науковий експертно-криміналістичний інститут

Національна академія внутрішніх справ,

м. Київ

Науковий керівник:

БОРОВСЬКА Ірина Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри цивільного права та процесу

Національна академія внутрішніх справ,

м. Київ

ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ САМОСТІЙНОГО УТРИМАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДИТИНИ ОСОБОЮ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Проблема встановлення факту самостійного утримання та виховання дитини одним із батьків стала особливо актуальною в умовах воєнного стану. Необхідність встановлення такого факту доволі часто пов'язується зі здійсненням права на соціальну допомогу та відстрочки військовозобов'язаних чоловіка (жінки) від призову на військову службу під час мобілізації.

Підстави відстрочки від призову на військову службу визначені у ст. 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21 жовтня 1993 р. № 3543-ХІІ, відповідно до підпункту 4 пункту 1 якої жінки та чоловіки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років, якщо другий з батьків такої дитини (дітей) помер, позбавлений батьківських прав, визнаний зниклим безвісти або безвісно відсутнім, оголошений померлим, відбуває покарання у місцях позбавлення волі, а також коли